

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/179>

Materiál v pripomienkovom konaní do 10.05.2024

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom školstva, vedy a výskumu, vývoja a mládeže SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2024 (úloha č. 5 na mesiac jún)

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je zaviesť systémové nástroje, ktoré zmiernia vplyvy spoločenských a technologických zmien na životy ľudí. Zmeny, ktorými prechádza v súčasnosti trh práce, sú spojené najmä s prebiehajúcou Priemyselnou revolúciou 4.0 a s ňou spojenou digitalizáciou a automatizáciou výroby a služieb. Tieto zmeny majú za následok nutnosť, aby vzdelávací systém pružnejšie reagoval na tieto zmeny, a zabezpečil pre každého občana celoživotný prístup k možnostiam vzdelávať sa, rozvíjať svoje zručnosti a kompetencie počas celého života, v každom životnom štádiu a s ohľadom na individuálne potreby a okolnosti tak, aby každý mohol realizovať svoj potenciál v osobnom, pracovnom a občianskom živote. Návrh zákona má podporiť flexibilné možnosti získavania kvalifikácií a lepšiu zrozumiteľnosť a využiteľnosť kvalifikácií v medzinárodnom kontexte. Cieľom navrhovaných zmien je systematizovanie kvalifikácií v Slovenskej republike a sprehľadnenie ich typológie.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2025, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je zaviesť systémové nástroje, ktoré zmiernia vplyvy spoločenských a technologických zmien na životy ľudí. Zmeny, ktorými prechádza v súčasnosti trh práce, sú spojené najmä s prebiehajúcou Priemyselnou revolúciou 4.0 a s ňou spojenou digitalizáciou a automatizáciou výroby a služieb. **RÚZ návrh zákona podporuje s nižšie uvedenými zásadnými pripomienkami.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I., §7odsek 2

RÚZ navrhuje uvedené ustanovenie formulovať nasledovne:

„(2) Národná sústava kvalifikácií vychádzajúca z národnej sústavy povolání je podkladom pre tvorbu štátnych vzdelávacích programov a študijných programov vysokých škôl.“

Odôvodnenie:

Navrhované znenie považujeme za nepresné. Z kvalifikácie majú vychádzať štátne vzdelávacie programy a študijné programy. Preto sa kvalifikácie definujú, aby boli návodom pre vytvorenie kurzov, akreditovaných programov a vzdelávania.

2. Zásadná pripomienka – vloženie nového novelizačného bodu

V čl. I navrhovaného zákona žiadame za § 9 vložiť nový § 10, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 10

Národná koalícia pre digitálne zručnosti a povolania

Republiková únia zamestnávateľov je členom:

(1) Národná koalícia pre digitálne zručnosti a povolania Slovenskej republiky (ďalej len „Národná koalícia“) je záujmové združenie právnických osôb založené z podnetu Európskej komisie Ministerstvom financií Slovenskej republiky a profesijným združením spoločností pôsobiacich v oblasti informačných a komunikačných technológií. Vykonáva činnosti smerujúce k posilneniu digitálnych kompetencií a zručností u všetkých skupín obyvateľstva, riešenia nedostatku IT špecialistov, propagácií digitálnych zručností a IT odvetví a prípravy na digitálnu a zelenú transformáciu.

(2) Činnosť Národnej koalície je financovaná zo zdrojov Európskej únie, štátneho rozpočtu alebo z iných zdrojov, ktorými sú najmä vklady členov vo forme členských príspevkov a príjmy z vlastnej činnosti.

(3) Národná koalícia sa ako garant vzdelávania dospelých v oblasti digitálnych a zelených zručností spolupodieľa na vytváraní referenčných rámcov digitálnych a zelených zručností, ktoré pre ustanovenú úroveň definujú štandard zodpovedajúcich vedomostí, zručností a kompetencií.“

Ostatné § je potrebné primerane prečíslovať, a v súvislosti s touto zmenou upraviť aj ich jednotlivé znenia a vzájomné odkazy.

Odôvodnenie:

V intenciách uznesení Vlády Slovenskej republiky č. 799 z 14. decembra 2022 schválenej Národnej stratégie digitálnych zručností Slovenskej republiky sa navrhuje inštitucionalizovať Národnú koalíciu pre digitálne zručnosti a povolania Slovenskej republiky (ďalej len „Národná koalícia“).

Národná koalícia v súčasnosti implementuje a v minulosti úspešne ukončila mnohé projekty, ktorými prispieva k dosiahnutiu cieľov Digitálnej dekády, ako napr. v spolupráci s MIRRI SR:

- 13.tým rokom organizovaný IT Fitness test. Za uplynulých 12 rokov absolvovalo test už viac ako 500-tisíc účastníkov;
- Národný projekt „Digitálny príspevok pre žiakov SR“ s cieľom podpory rozvoja digitálnych zručností vo všeobecnosti a to prostredníctvom podpory nákupu digitálneho vybavenia, čím sa aktívne podporuje využívanie digitálnych technológií aj vo vzdelávacom procese;
- Projekt v rámci CONNECTING EUROPE FACILITY TELECOM - Web a sociálne média s cieľom vytvorenia webovej platformy na popejenie členov slovenskej Digitálnej koalície, aj s európskymi Digitálnymi koalíciami na prístupnenie digitálnych príležitostí na odbornú prípravu a zvyšovanie digitálnych zručností;
- Národný projekt „Zlepšovanie digitálnych zručností seniorov a znevýhodnených skupín vo verejnej správe“ s cieľom vytvorenia komplexného testovacieho a vzdelávacieho IT systému, ktorý prispeje k výraznejšiemu zlepšeniu digitálnych zručností znevýhodnených skupín.

Odsek 1 upravuje Národnú koalíciu, podnety vedúce k jej založeniu, zakladateľov ako aj hlavné predmety jej činnosti smerujúcej k posilneniu digitálnych kompetencií a zručností u všetkých skupín obyvateľstva, riešenia nedostatku IT špecialistov, propagácia digitálnych zručností a IT odvetví a prípravy na digitálnu a zelenú transformáciu.

Odsek 2 upravuje financovanie Národnej koalície.

Odsek 3 ustanovuje Národnú koalíciu garantom vzdelávania dospelých v jeho vybranej časti digitálnych a zelených zručností v súlade s národnými dokumentami: Stratégia a akčný plán na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe DESI do roku 2025, Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030, Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019 – 2022, resp. 2023-2026, Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030 ako aj Program informatizácie školstva do roku 2030.

Národná koalícia pre digitálne zručnosti a povolania Slovenskej republiky v spolupráci s MIRRI SR realizuje prebiehajúci národný projekt „Digitálne zručnosti pre zelenú budúcnosť Slovenska“ (NFP201101DTG5), ktorého cieľom je najmä identifikácia digitálnych a zelených zručností v podobe vytvorenia referenčných rámcov pre rozvoj digitálnych a zelených zručností obyvateľstva, merania digitálnej zrelosti ľudského kapitálu, podpore digitalizácie podnikov, samospráv a orgánov verejnej moci, podpore dekarbonizácie priemyslu a zavádzania inovatívnych environmentálnych trendov, čím sa významne prispeje k celkovému šíreniu povedomia o digitálnej a zelenej transformácii, podpore dlhodobej udržateľnosti a rastu slovenskej ekonomiky.

Vychádzajúc z tohto postavenia Národnej koalície ako garanta vzdelávania dospelých v oblasti digitálnych a zelených zručností žiadame upraviť aj jej kompetencie pri spolupodieľaní sa na ustanovení referenčných rámcov digitálnych alebo zelených zručností.“

Referenčným rámcom na rozvoj digitálnych zručností sa rozumie škála rozvoja poznávania, myslenia a komunikácie pre oblasť digitálnych zručností od úrovne "Úplne nesamostatný zamestnanec" až po úroveň "Expertný zamestnanec." Prostredníctvom referenčného rámca pre rozvoj digitálnych zručností vieme vyhodnotiť úroveň učiaceho sa v oblastiach ako Spracovanie dát a práca s informáciami, Komunikácia a spolupráca, Tvorba digitálneho obsahu, Kybernetická bezpečnosť, Stratégie riešenia problémov.

Referenčným rámcom na rozvoj zelených zručností sa rozumie škála rozvoja poznávania, myslenia a komunikácie pre oblasť zelených zručností od úrovne "Úplne nesamostatný zamestnanec" až po úroveň "Expertný zamestnanec." Prostredníctvom referenčného rámca pre rozvoj zelených zručností vieme vyhodnotiť úroveň učiaceho sa v oblastiach ako Spracovanie dát a práca s informáciami, Komunikácia a spolupráca, Vyhodnotenie environmentálnych rizík a prevencia, Stratégia riešenia problémov udržateľnosti.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., §11 odsek 1, písm. d) a §16 odsek 1 písm. f)

Navrhujeme v uvedených ustanoveniach skrátiť lehotu na 1 deň a vypustiť lehoty na zrušenie oznámenia.

Odôvodnenie:

5 pracovných dní je dlhá lehota na ohlasovanie začatia vzdelávacieho programu. Stáva sa, že naplánované začatie vzdelávania vyhovuje účastníkom resp. lektorom o jeden pracovný deň a takto nebude možné flexibilne poskytovať vzdelávanie, z dôvodu nemožnosti dodržania lehoty 5 pracovných dní.

Zrušenie oznámenia začatia vzdelávacieho programu 1 pracovný deň vopred nie je možné napríklad pri nepredvídateľných okolnostiach napr. úraz, choroba a iné, ktoré sa môžu vyskytnúť ráno v deň začatia vzdelávacieho programu.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., §13 odsek 4

V Čl. I § 13 ods. 4 navrhovaného zákona žiadame za poslednú vetu doplniť novú vetu, ktorá znie:

„Ak sa žiadosť o akreditáciu týka vzdelávacieho programu vedúceho k získaniu kvalifikácie v oblasti digitálnych alebo zelených zručností, aliancia si pred vypracovaním stanoviska vyžiada súhlasné stanovisko Národnej koalície.“

Odôvodnenie:

Navrhovaným znením žiadame upraviť kompetenciu Národnej koalície, vychádzajúcu zo spolupodieľania sa na ustanovení referenčných rámcov digitálnych alebo zelených zručností. Zapojením Národnej koalície do procesu akreditácie vybraných vzdelávacích programov dôjde k naplneniu požiadavky na dodržanie požiadaviek ustanoveného referenčného rámca digitálnych a zelených zručností.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., §17 odsek 1, písm. g)

Navrhujeme ustanovenie formulovať nasledovne:

„g) iná profesijná organizácia alebo stavovská organizácia, ktorej činnosť súvisí s príslušnou profesijnou kvalifikáciou a zároveň poskytuje vzdelávanie súvisiace s profesijnou kvalifikáciou.

Odôvodnenie:

Podľa pôvodného návrhu by nebolo možné v istých profesijných kvalifikáciách zabezpečiť overovanie vzdelávacích výstupov vo vzdelávaní dospelých.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., §25 odsek 1

V čl. I § 25 ods. 11 žiadame znenie prvej vety zmeniť na:

„Zápis do zoznamu podľa odseku 10 vykonáva aliancia po splnení podmienok, ktoré zverejní na svojom webovom sídle, a to po ich odsúhlasení Národnou koalíciou.“

Odôvodnenie:

Navrhovaným znením žiadame obdobne ako pri predchádzajúcej zásadnej pripomienke upraviť kompetenciu Národnej koalície, vychádzajúcu zo spolupodieľania sa na ustanovení referenčných rámcov digitálnych a zelených zručností.

Národná koalícia pre digitálne zručnosti a povolania Slovenskej republiky v spolupráci s MIRRI SR realizuje prebiehajúci národný projekt „Digitálne zručnosti pre zelenú budúcnosť Slovenska“ (NFP201101DTG5), ktorého cieľom je najmä identifikácia digitálnych a zelených zručností v podobe vytvorenia referenčných rámcov pre rozvoj digitálnych a zelených zručností obyvateľstva, merania digitálnej zrelosti ľudského kapitálu, podpore digitalizácie podnikov, samospráv a orgánov verejnej moci, podpore dekarbonizácie priemyslu a zavádzania inovatívnych environmentálnych trendov, čím sa významne prispieje k celkovému šíreniu povedomia o digitálnej a zelenej transformácii, podpore dlhodobej udržateľnosti a rastu slovenskej ekonomiky.

Zapojenie Národnej koalície do procesu tvorby alebo aktualizácie podmienok, za ktorých môže byť vzdelávacia inštitúcia certifikovaná na poskytovanie neformálneho vzdelávania vo vzdelávacom programe, ktoré vedie k získaniu, obnoveniu, rozšíreniu alebo k prehĺbeniu digitálnych alebo zelených zručností, tak predstavuje logické vyústenie prebiehajúceho národného projektu, a pretavenie jeho výsledkov do praxe.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/179>